

บทที่ 4

การศึกษาความพอใจและความสามารถในการจ่ายสำหรับที่อยู่อาศัยในอนาคต

การวิเคราะห์ความพอใจและความสามารถในการจ่ายสำหรับที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ในชุมชนสลัมคลองเตย เพื่อให้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับความพอใจของผู้อยู่อาศัยมากที่สุด โดยกำหนดขั้นตอนในการวิเคราะห์ 4 ขั้นตอน คือ

- 4.1 วิเคราะห์สถานะทางการเงิน
- 4.2 วิเคราะห์ความสามารถในการจ่าย
- 4.3 วิเคราะห์ความพอใจในรูปแบบและพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน
- 4.4 วิเคราะห์ความพอใจในรูปแบบ ขนาดพื้นที่ใช้สอยและองค์ประกอบอื่น ๆ ของที่อยู่อาศัยในอนาคต

4.1 การวิเคราะห์สถานะทางการเงิน (ดูแผนภูมิที่ 9)

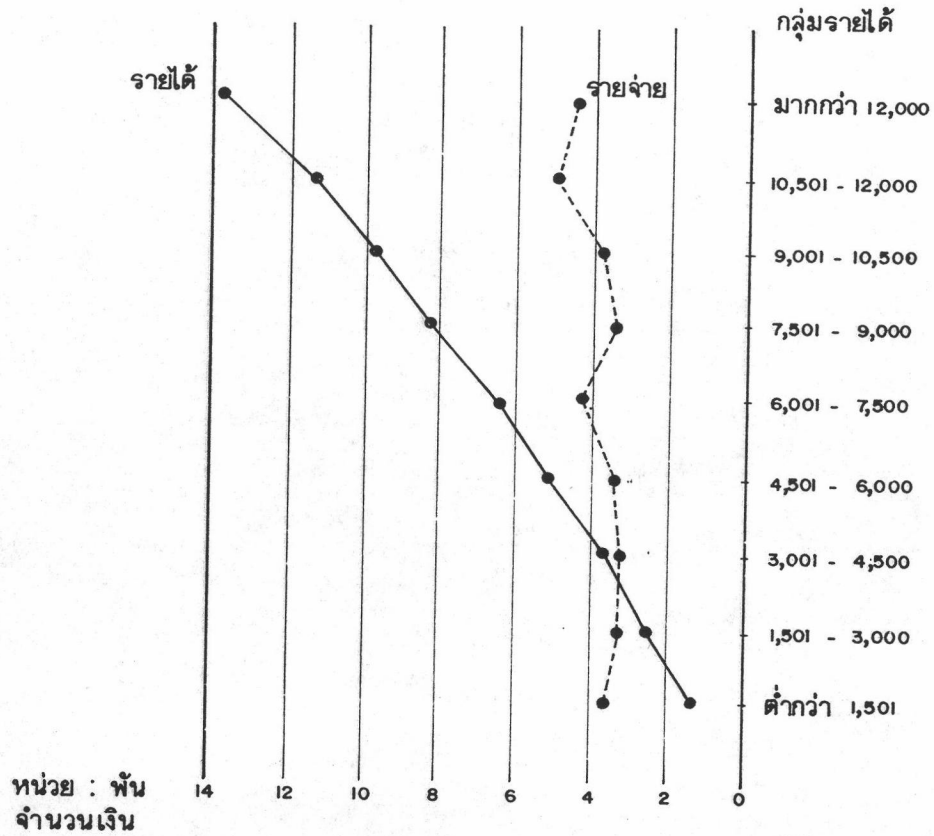
4.1.1 รายได้ของครัวเรือน

ในการศึกษาโครงสร้างทางด้านสังคม (ดูรายละเอียดในบทที่ 3)

ประชาชนที่อาศัยในชุมชนสลัมคลองเตยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ อาชีพส่วนใหญ่ จะใช้แรงงานเป็นหลักและไม่ค่อยแน่นอน เป็นผลให้รายได้ของครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้าง ต่ำคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนมีรายได้ 5,206 บาทต่อเดือน (หรือประมาณ 5,200 บาท) โดย ในจำนวนดังกล่าวครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 56.9 หรือกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนครัวเรือนที่สำรวจ (ดูตารางที่ 20) ซึ่งใกล้เคียงกับการ สสำรวจรายได้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดอื่น ๆ (ร้อยละ 65.9 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน)¹

¹บุญเทียม เขมาภิรัตน์และคณะ, "โครงการอาสาร่วมพัฒนาชุมชน ทบวงมหาวิทยาลัย ตามข้อเสนอของ สส. กทม. พรรคประชากรไทย," (2525), หน้า 21.

แผนภูมิที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบรายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือนต่อเดือน จำแนกตามกลุ่มรายได้

ค่ามัธยฐานของรายได้ = 5,206.00 บาท/เดือน

รายจ่าย = 3,624.60 บาท/เดือน

ค่าฐานนิยมของรายได้ = 5,255.60 บาท/เดือน

รายจ่าย = 3,541.60 บาท/เดือน

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มรายได้

กลุ่มที่	ระดับรายได้	จำนวน	ร้อยละ	เฉลี่ยต่อกลุ่ม
1	ต่ำกว่า 3,001	32	19.2	2,423.4
2	3,001-4,000	31	18.5	3,507.1
3	4,001-5,000	32	19.2	4,619.2
4	5,001-7,000	37	22.1	5,840.0
5	7,001-9,000	20	12.0	7,781.0
6	มากกว่า 9,000	15	9.0	11,034.0
รวม		167	100.0	5,206.0

หมายเหตุ

- กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด

หากพิจารณาการจัดกลุ่มรายได้ตามนโยบายด้านการเงิน ตามแผนงาน 5 ปี (พ.ศ. 2525-2529) โดยการเคหะแห่งชาติ ซึ่งสรุปกลุ่มรายได้ของครัวเรือนในเขต นครหลวงไว้ 5 ระดับ² พบว่าครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตยจำนวนคิดเป็นร้อยละ 79 หรือประมาณ 3 ใน 4 มีรายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน ซึ่งจัดว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย และในจำนวนดังกล่าวกลุ่มที่คาดว่าจะมีปัญหาในเรื่องการเงินไม่พอจะจ่ายสำหรับที่อยู่อาศัยใหม่ คือกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน สำหรับกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางและสูงมีจำนวน คิดเป็นร้อยละ 21 ของจำนวนที่สำรวจ

²ในแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติได้แบ่งกลุ่มรายได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1	ระดับรายได้น้อยที่สุด	3,000-4,000 บาท
กลุ่มที่ 2	ระดับรายได้น้อย	4,001-5,000 บาท
กลุ่มที่ 3	ระดับรายได้น้อย	5,001-7,000 บาท
กลุ่มที่ 4	ระดับรายได้ปานกลาง	7,001-9,000 บาท
กลุ่มที่ 5	ระดับรายได้สูง	9,000 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยรายได้ , รายจ่ายและความสามารถในการแบ่งจ่ายค่าบ้านใหม่

ลำดับที่	กลุ่มรายได้	จำนวนหลัง		รายได้รวม เฉลี่ย / เดือน	รายจ่ายรวม เฉลี่ย / เดือน	เปรียบเทียบกับ รายรับ-รายจ่าย เฉลี่ย / เดือน	ความสามารถ ในการแบ่งจ่าย เฉลี่ย / เดือน
		จำนวน	ร้อยละ				
1	ต่ำกว่า 1,501	5	3.0	1,440.0	3,777.8	- 2,337.8	420.0
2	1,501 - 3,000	27	16.2	2,605.5	3,330.4	- 784.9	410.4
3	3,001 - 4,500	43	25.7	3,716.9	3,419.6	+ 297.3	406.1
4	4,501 - 6,000	46	27.5	5,255.6	3,541.6	+ 1,714.0	530.4
5	6,001 - 7,500	16	9.6	6,676.3	4,109.6	+ 2,566.7	791.8
6	7,501 - 9,000	14	8.4	8,051.4	3,349.1	+ 4,702.3	519.3
7	9,001 - 10,500	7	4.2	9,698.6	3,991.4	+ 5,707.2	405.7
8	10,501 - 12,000	5	3.0	11,260.0	3,749.7	+ 5,957.2	350.8
9	มากกว่า 12,000	4	2.4	13,776.6	5,327.2	+ 8,617.1	1150.0
	ค่ามัธยฐาน ($\bar{x}$)	167	100.0	5,206.0	3,624.6	+ 1,554.5	512.2

หมายเหตุ : ไม่ทราบข้อมูลรายได้ 2 หลัง รวม 167 + 2 = 169 หลัง

: ค่าฐานนิยมอยู่ในกลุ่มรายได้ 4,501 - 6,000 บาท / เดือน

■ = ค่าฐานนิยม

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบรายได้ - รายจ่ายเฉลี่ย จำแนกตามกลุ่มรายได้

กลุ่มรายได้	รายได้เฉลี่ย	รายจ่ายเฉลี่ย	ค่าเปรียบเทียบ	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,001	2,423.4	3,468.4	- 1,039.3	19.2
3,001 - 4,000	3,507.1	3,427.4	+ 79.7	18.5
4,001 - 5,000	4,619.2	3,441.3	+ 1,177.9	19.2
5,001 - 7,000	5,840.0	3,763.2	+ 2,398.7	22.1
7,001 - 9,000	7,781.0	3,604.5	+ 4,176.5	12.0
มากกว่า 9,000	11,034.0	4,655.5	+ 6,378.5	9.0
รวมเฉลี่ย	5,206.0	5,651.5	+ 1,554.5	100.0

ต่ำสุด
ต่ำ
ปานกลาง
สูง

ตารางที่ 23 แสดงระดับความฉลาดในการจ่าย จำแนกตามกลุ่มรายได้

กลุ่มรายได้	รายได้เฉลี่ย	ร้อยละ 25 ของรายได้	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,001	2,423.4	605.8	19.2
3,001 - 4,000	3,507.1	876.8	18.5
4,001 - 5,000	4,619.2	1,154.8	19.2
5,001 - 7,000	5,840.0	1,460.0	22.1
7,001 - 9,000	7,781.0	1,945.2	12.0
มากกว่า 9,000	11,034.0	2,758.5	9.0
รวมเฉลี่ย	5,206.0	1,301.5	100.0

ตารางที่ 24 แล่คงการเปรียบเทียบรายได้ - รายจ่าย ความสามารถในการจ่ายสำหรับที่อยู่อาศัยใหม่ และค่าความเป็นไปได้

กลุ่มที่	กลุ่มรายได้	ร้อยละ	รายได้เฉลี่ย	รายจ่ายเฉลี่ย	ร้อยละ 25 ของรายได้เฉลี่ย	ค่าเปรียบเทียบ รายได้, รายจ่าย เฉลี่ย	ค่าร้อยละ คงเหลือ
1	ต่ำกว่า 1,501	3.0	1,445.0	3,777.7	360.0	-2,337.8	- 187.3
2	1,501 - 3,000	16.2	2,605.5	3,330.4	651.4	- 726.9	- 52.8
3	3,001 - 4,500	25.7	3,716.9	3,619.6	929.2	+ 297.3	- 17.0
4	4,501 - 6,000	27.5	5,255.6	3,541.6	1,315.9	+ 1,714.0	+ 3.6
5	6,001 - 7,500	9.6	6,676.3	4,109.6	1,667.1	+ 2,556.7	+ 13.4
6	7,501 - 9,000	8.4	8,051.4	3,349.1	2,012.8	+ 4,702.3	+ 33.4
7	9,001 - 10,500	4.2	9,698.6	3,991.4	2,422.4	+ 5,707.2	+ 33.9
8	10,501 - 16,000	3.0	11,260.0	3,749.7	2,815.0	+ 7,510.3	+ 41.7
9	มากกว่า 12,000	2.4	13,776.6	5,327.2	3,444.1	+ 8,449.4	+ 36.3
	รวมเฉลี่ย	100.0	5,206.0	3,624.6	1,301.5	+1,581.4	+ 5.4

หมายเหตุ : ค่าร้อยละคงเหลือ = $\frac{(\text{ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบ} - \text{ร้อยละ 25 ของรายได้เฉลี่ย}) \times 100}{\text{รายได้}}$

■ = ค่ารายจ่ายมากกว่ารายได้

เงินออมเพื่อที่อยู่อาศัยคิดจากการหักเงินร้อยละ 25 ของรายได้

4.1.2 รายจ่ายของครัวเรือน

ในการพิจารณาระดับรายจ่ายของครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตย พบว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทลงไป จะมีปัญหารายได้มีไม่เพียงพอในการจ่ายแต่ละเดือน ซึ่งมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 19.2 แต่มีข้อน่าสังเกตสำหรับกลุ่มรายได้ 3,001-4,500 บาทต่อเดือน ถึงแม้จะมีรายจ่ายเฉลี่ยน้อยกว่ารายได้ แต่จำนวนเงินที่เหลือสะสมก็ไม่มากพอ กล่าวคือมีจำนวนเพียง 297.30 บาท ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินต้องใช้จ่ายเป็นพิเศษ เงินจำนวนดังกล่าวก็ไม่น่าจะเพียงพอ และเมื่อรวมจำนวนดังกล่าวมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของครัวเรือนที่สำรวจ (ประมาณร้อยละ 44.9) ซึ่งอาจจะต้องได้รับการช่วยเหลือในเรื่องการเงินมากเป็นพิเศษกว่ากลุ่มอื่น ๆ (ดูตารางที่ 21)

4.2 การวิเคราะห์ความสามารถในการจ่าย

ในการวิเคราะห์ความสามารถในการจ่ายของครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตย ได้กำหนดแนวทางในการวิเคราะห์การเปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน และข้อกำหนดการขอกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ดูตารางที่ 22, 23 และ 24)

เนื่องจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนสลัมคลองเตยนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาทางการเงิน หากจะจ่ายเงินเพื่อซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ จำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของสหกรณ์หรือองค์การสงเคราะห์ต่าง ๆ และตามหลักการกู้ยืมโดยทั่วไป จำนวนเงินที่ผ่านจ่ายจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของรายได้³

จากการสำรวจปรากฏว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และ 3,001-4,000 บาทต่อเดือนจะต้องผ่อนชำระเดือนละ 605.80 บาทและ 876.80 บาทตามลำดับ ซึ่งทั้งสองกลุ่มดังกล่าวจำนวนเงินออม (รายได้-รายจ่าย)มีไม่เพียงพอ กล่าวคือ

---

³ เกณฑ์การผ่อนชำระ คิดจากรายได้ต่อเดือน ซึ่ง ก.ค.ช. และธนาคารอาคารสงเคราะห์กำหนดใช้ในการให้เงินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย.

-1,039.30 และ + 79 ตามลำดับ เช่นเดียวกับกลุ่มรายได้ 4,001-5,000 บาทต่อเดือน ถึงแม้จะมีความสามารถในการจ่าย แต่จำนวนเงินที่จะเหลือสะสมในการใช้ในกรณีฉุกเฉินนั้น ก็ยังไม่เพียงพอ

กล่าวโดยสรุป ความสามารถในการจ่าย เมื่อพิจารณาโดยแบ่งตามกลุ่มรายได้ (ตารางที่ 22) สรุปได้ 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด (ต่ำกว่า 4,000 บาทลงไป) มีจำนวนร้อยละ 37.7 เป็นกลุ่มที่ไม่มีความสามารถที่จะจ่ายค่าที่อยู่อาศัยใหม่ได้
2. กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ (ตั้งแต่ 4,001-7,000 บาทต่อเดือน) สามารถจ่ายได้ ต่อเดือนประมาณ 1,154-1460 บาท มีจำนวนร้อยละ 41.3 แต่มีข้อบ่งชี้ว่าเสี่ยงสำหรับกลุ่มนี้ กลุ่มที่มีรายได้ 4,001-5,000 บาท ต่อเดือน ถึงแม้จะมีพอจ่ายได้ แต่ก็ไม่มีเงินเหลือพอจะใช้ จ่ายในกรณีฉุกเฉินได้ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 19.2
3. กลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง (ตั้งแต่ 7,001-9,000 บาทต่อเดือน) มีจำนวน ร้อยละ 12 สามารถจ่ายได้ประมาณ 1900-2000 บาทต่อเดือน
4. กลุ่มที่มีรายได้สูง (ตั้งแต่ 9,000 บาทขึ้นไป) มีจำนวนร้อยละ 9 สามารถ จ่ายได้ประมาณ 2700 บาทต่อเดือน

4.3 การวิเคราะห์ความพอใจในพื้นที่ใช้สอยที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

ในการวิเคราะห์ความพอใจในขนาด เนื้อที่ใช้สอยที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ในชุมชน สลัมคลองเตย ได้กำหนดแนวทางในการวิเคราะห์จากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ใช้สอยและทัศนะ เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ที่อยู่อาศัยนั้น แต่เนื่องจากผู้อยู่อาศัยเหล่านี้มีคุณลักษณะต่างกัน ซึ่งเป็น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกพอใจ⁴ ตัวแปรดังกล่าวได้แก่

ก. ระยะเวลาในการอยู่อาศัย

ในการสำรวจพบว่า มีกลุ่มที่เพิ่งย้ายมาอยู่ในชุมชนไม่ถึง 1 ปี มีจำนวนคิด เป็น ร้อยละ 6.5 ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวสั้น เกินกว่าที่จะนำมาใช้เป็น เกณฑ์ในการตัดสินใจได้ (ดูตารางที่ 25)

⁴ วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร, "ผลกระทบของสภาพแวดล้อมกายภาพต่อความรู้สึกของผู้อยู่อาศัยแบบแฟลต" (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 30-35.

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนกตามระยะเวลา
อยู่อาศัย

กลุ่มที่	ระยะเวลาอยู่	จำนวน	ร้อยละ	เฉลี่ย (ปี)
1	ต่ำกว่า ปี	11	6.5	4.2 เดือน
2	1 - 5	67	39.6	3.1
3	6 - 10	30	17.8	8.0
4	11 - 15	12	7.1	13.7
5	16 - 20	20	11.8	19.1
6	21 - 25	11	6.5	24.2
7	26 - 30	13	7.7	29.1
8	มากกว่า 30	5	3.0	34.8
	รวม	169	100.0	-

หมายเหตุ : ระยะเวลาอยู่อาศัยโดยเฉลี่ยตามคำมยฐาน
(MEDIUM) - 0.76 ปี SD - 9.86
: จำนวนครัวเรือนที่อยู่นานตั้งแต่ 2 ปีลงมา
มีจำนวน 35 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.7
: จำนวนครัวเรือนที่อยู่นานต่ำกว่า 5 ปีมีจำนวน
68 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.2
: ฐานนิยม (MODE) - 39.6 %

ข. สถานะการครอบครองที่อยู่อาศัย

ผู้อยู่อาศัยในชุมชนสลัมคลองเตยแบ่งตามสถานะการครอบครองได้ 5 กลุ่ม

ใหญ่ ๆ คือ (ดูตารางที่ 26)

กลุ่มที่ 1	สร้างด้วยตนเอง	จำนวนร้อยละ	62.7
กลุ่มที่ 2	ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	จำนวนร้อยละ	18.9
กลุ่มที่ 3	ญาติยกให้	จำนวนร้อยละ	3.0
กลุ่มที่ 4	เช่าอยู่	จำนวนร้อยละ	14.8
และ กลุ่มที่ 5	อาศัยชั่วคราว	จำนวนร้อยละ	0.6

หากพิจารณาตามสถานะการครอบครอง 3 กลุ่มแรกมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งสามารถที่จะตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยได้ดีกว่า 2 กลุ่มหลัง เมื่อพิจารณาระยะเวลาอยู่อาศัยจะเห็นว่า 2 กลุ่มหลังมีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนน้อยมาก ดังนั้น ในการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ใช้สอย จึงนำมาพิจารณาเฉพาะ 3 กลุ่มแรก (ดูตารางที่ 27, 28)

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามสถานะการครอบครอง

กลุ่มที่	สถานะการครอบครอง	จำนวน	ร้อยละ
1	สร้างเอง	106	62.7
2	ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	32	18.9
3	ญาติยกให้	5	3.0
4	เช่าอยู่	25	14.8
5	อาศัยชั่วคราว	1	0.6
	รวม	169	100.0

หมายเหตุ : ค่าฐานนิยมอยู่ในกลุ่มสร้างบ้านเอง มีจำนวนร้อยละ 62.7

 = ค่าสูงสุด

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบระยะเวลาอยู่อาศัยและสถานะการครอบครองที่อยู่อาศัย จำแนกตามกลุ่มเวลา

ลำดับที่	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน	สร้างเอง		ซื้อต่อ		เช่าอยู่		ญาติยกให้		อาศัยชั่วคราว		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ต่ำกว่า 1 ปี	-	-	2	1.2	7	4.1	1	0.6	-	0.6	11	6.5
2	1 - 5	40	23.7	9	5.3	15	8.9	3	1.9	-	-	67	39.7
3	6 - 10	22	13.0	7	4.1	-	-	1	0.6	-	-	30	17.7
4	11 - 15	7	4.1	4	2.4	1	0.6	-	-	-	-	12	7.1
5	16 - 20	13	7.7	6	3.5	1	0.6	-	-	-	-	20	11.8
6	21 - 25	9	5.3	2	1.2	-	-	-	-	-	-	11	6.5
7	26 - 30	11	6.5	2	1.2	-	-	-	-	-	-	13	7.7
8	มากกว่า 30 ปี	4	2.4	-	-	1	0.6	-	-	-	-	5	3.0
	รวม	106	62.7	32	18.9	25	14.8	5	3.0	1	0.6	169	100.0

หมายเหตุ : ใช้ฐาน 169 ในการคำนวณค่าร้อยละทั้งหมด

█ : จำนวนสูงสุด

ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบระยะเวลาอยู่อาศัยกับสถานการณ์การครอบครองที่อยู่อาศัย

ลำดับที่	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน	สร้างเอง		ซื้อต่อ		เช่าอยู่		ญาติยืมให้		อาศัยชั่วคราว	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ต่ำกว่า 1 ปี	-	-	2	6.6	7	28.0	1	20.0	1	100
2	1 - 5	40	37.7	9	26.7	15	60.0	3	60.0	-	-
3	6 - 10	22	20.8	7	23.3	-	-	1	20.0	-	-
4	11 - 15	7	6.6	4	13.3	1	4.0	-	-	-	-
5	16 - 20	13	12.2	6	16.7	1	4.0	-	-	-	-
6	21 - 25	1	8.5	2	6.7	-	-	-	-	-	-
7	26 - 30	11	10.4	2	6.7	-	-	-	-	-	-
8	มากกว่า 30 ปี	4	38	-	-	1	4.0	-	-	-	-
	รวม	106	100.0	32	100.0	25	100.0	5	100.0	1	100

หมายเหตุ : ค่ามัธยฐานของระยะเวลาอยู่อาศัย ($\bar{X}$) ตามสถานการณ์การอยู่อาศัย มีดังนี้คือ

- ผู้ที่สร้างบ้านอยู่เอง = 12.6 ปี
- ผู้ที่ซื้อบ้านต่อจากเจ้าของเดิม = 11.2 ปี
- ผู้ที่เช่าอยู่ = 4.7 ปี
- ผู้ที่ญาติยืมบ้านให้ที่อยู่ = 3.2 ปี
- ผู้ที่อยู่อาศัยชั่วคราว = 6.0 เดือน

█ : จำนวนสูงสุด

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ใช้สอย

ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ใช้สอยที่อยู่อาศัยมีความมุ่งหวัง เพื่อให้ทราบถึงความรู้สึกของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อขนาด เนื้อที่ใช้สอย และนำมาประเมินขนาด เนื้อที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมตามฐานะทางการเงิน และกิจกรรมของผู้อยู่อาศัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ครั้วเรือนที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ใช้สอย (ดูตารางที่ 29, 30, 31)

ในการสำรวจพบว่าครั้ว เรือนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการต่อเติมหรือเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ใช้สอย (จำนวนร้อยละ 64.3) สาเหตุที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงประการแรกคือ คิดว่าเนื้อที่เพียงพอแล้ว (จำนวนร้อยละ 28.3) รองลงมาคือ ไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะต่อเติม (จำนวนร้อยละ 23.9) เจ้าของที่ดินไม่อนุญาต (จำนวนร้อยละ 14.2) และที่ให้เหตุผลว่าเนื้อที่ที่ดินโดยชอบไม่พอจะให้ต่อเติม (จำนวนร้อยละ 11.5)

ข. ครั้วเรือนที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ใช้สอย

สำหรับครั้ว เรือนที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติม เนื้อที่อยู่อาศัย มีเพียงร้อยละ 35.7 (ดูตารางที่ 29) ในจำนวนดังกล่าว พบว่าพื้นที่ส่วนที่มีการขยายมากที่สุดคือ ห้องนอน (จำนวนร้อยละ 28.2) รองลงมาได้แก่ห้องโถงรวม หรือโถงอเนกประสงค์ มีจำนวนร้อยละ 18 และส่วนรับประทานอาหาร (จำนวนร้อยละ 11.5) ซึ่งเท่ากับพื้นที่ส่วนซักล้าง (ดูตารางที่ 32) ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกคับแคบของผู้อยู่อาศัย (ดูแผนภูมิที่ 11)

กล่าวโดยสรุป ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ใช้สอย พบว่าครั้ว เรือนส่วนใหญ่มีความพอใจในขนาดที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งมีเนื้อที่เฉลี่ยตามค่ามัธยฐาน เท่ากับ 36.60 ตารางเมตร (ดูตารางที่ 10) และน่าจะนำมาใช้เป็นปัจจัย (Factor) หนึ่งใน การกำหนดที่อยู่อาศัยใหม่ในอนาคต

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ใช้สอยจำแนกตามสถานะการครอบครอง

กลุ่มที่	สถานะการครอบครอง	มีการต่อเติม		ไม่มีการต่อเติม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	สร้างบ้านเอง	38	26.6	70	48.9
2	ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	13	9.1	17	11.9
3	ญาติยกให้	-	-	5	3.5
	รวม	51	35.7	92	64.3

ตารางที่ 30 แสดงค่าเหตุที่ไม่มีการต่อเติมบ้านจำแนกตามสถานะการครอบครองที่อยู่อาศัย

กลุ่มที่	สาเหตุที่ไม่มีการต่อเติม	สร้างเอง		ซื้อต่อ		ญาติยกให้		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เนื้อที่เพียงพอแล้ว	27	30.7	5	27.8	-	-	32	28.3
2	กลัวถูกไล่ที่	11	12.5	-	-	-	-	11	9.7
3	กำลังจะย้ายไปที่ใหม่	6	6.8	-	-	-	-	6	5.3
4	ไม่มีทุนทรัพย์	23	26.1	3	16.7	1	14.3	27	23.9
5	ไม่ใช่บ้านของตนเอง	1	1.1	1	5.6	3	42.9	5	4.4
6	การทำเรื่องไม่อนุญาต	9	10.2	5	27.8	2	28.6	16	14.2
7	เนื้อที่คืนไม่พอ	11	12.5	2	11.1	-	-	13	11.5
8	อื่นๆ	-	-	2	11.1	1	14.3	3	2.7
	รวม	88	100.0	18	100.0	7	100.0	113	100.0

หมายเหตุ : คิดร้อยละตามแนวดิ่ง

ตารางที่ 31 แสดงค่าหาเหตุที่ไม่มีการต่อเติมบ้านจำแนกตามสภาวะการครอบครองที่อยู่อาศัย

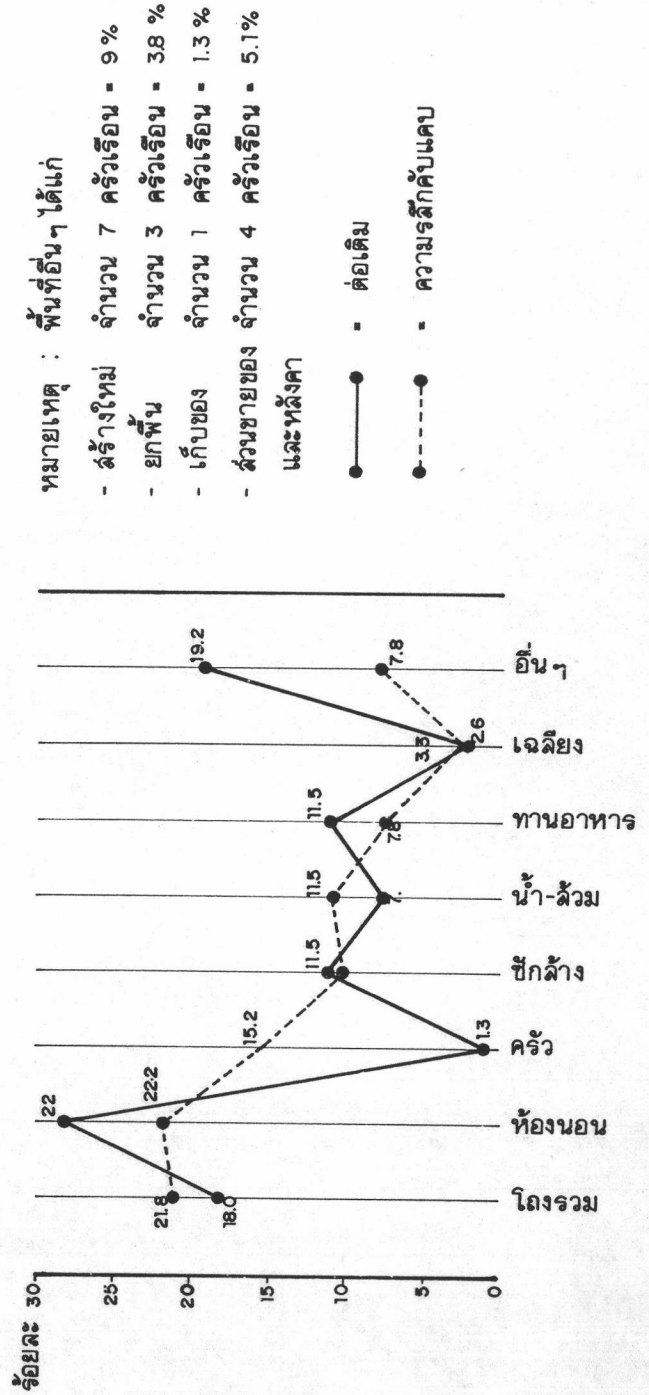
กลุ่มที่	สาเหตุที่ไม่มีการต่อเติม	สร้างเอง		ซื้อต่อ		ญาติยกให้		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เนื้อที่เพียงพอแล้ว	27	84.4	5	15.6	-	-	32	100.0
2	กลัวถูกไล่ที่	11	100.0	-	-	-	-	11	100.0
3	กำลังจะย้ายไปที่ใหม่	6	100.0	-	-	-	-	6	100.0
4	ไม่มีทุนทรัพย์	23	85.2	3	11.1	1	3.7	27	100.0
5	ไม่ใช่บ้านของตนเอง	1	20.0	1	20.0	3	60.0	5	100.0
6	การทำเรื่องฯ ไม่อนุญาต	9	56.3	5	31.3	2	12.5	16	100.0
7	เนื้อที่คืนไม่พอ	11	84.6	2	15.4	-	-	13	100.0
8	อื่นๆ	-	-	2	66.7	1	33.3	3	100.0

หมายเหตุ : คิดร้อยละในแนวนอน

ตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบความรู้จักกับแคปและพื้นที่ที่ต่อเติมจำแนกตามองค์ประกอบ

พื้นที่ใช้สอย ความพอใจ	โถงรวม		ห้องนอน	ครัว	ซักล้าง-ตากผ้า	ตู้ยา	ทานอาหาร	เจดียงทางเข้า	อื่นๆ	รวม
	จำนวน	ร้อยละ								
คับแคบ	จำนวน	59.0	60.0	41.0	28.0	31.0	21.0	9.0	21.0	270
	ร้อยละ	21.8	22.2	15.2	10.4	11.5	7.8	3.3	7.8	100
ต่อเติม	จำนวน	14.0	22.0	1.0	9.0	6.0	9.0	2.0	15.0	78
	ร้อยละ	18.0	28.2	1.3	11.5	7.7	11.5	2.6	19.2	100

แผนภูมิที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความรู้จักกับแคปและพื้นที่ที่ต่อเติม

4.4 วิเคราะห์ความพอใจในรูปแบบ ขนาดพื้นที่ใช้สอยและองค์ประกอบชุมชนในอนาคต

ในการศึกษาความพอใจในรูปแบบที่อยู่อาศัยในอนาคตได้กำหนดแนวทางในการประเมินทัศนะของครัวเรือนด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

- 4.4.1 รูปแบบที่อยู่อาศัยในอนาคต
- 4.4.2 ขนาดแปลงที่ดิน
- 4.4.3 ตำแหน่งที่ตั้งของบ้าน
- 4.4.4 การรวมกลุ่มเพื่อนบ้าน
- 4.4.5 การใช้องค์ประกอบของที่อยู่อาศัยร่วมกัน
- 4.4.6 สาธารณูปโภคและบริการสาธารณะที่จำเป็น

โดยนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบวางผังการใช้ที่ดินต่อไป

4.4.1 รูปแบบที่อยู่อาศัยในอนาคต (ดูตารางที่ 33, 34)

ก) ผลสรุปจากแนวทางการจัดที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย พบว่ามี 4 รูปแบบคือ แพลต ที่ดินพร้อมบริการสาธารณะ (Sites and Services) ที่ดินพร้อมบ้านสร้างบางส่วน (Site with Core Unit) และบ้านสร้างเสร็จสมบูรณ์ (Conventional House)

ในการประเมินทัศนะของครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตยเกี่ยวกับความพอใจในรูปแบบที่อยู่อาศัยในอนาคต ปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความพอใจที่อยู่อาศัยแบบสร้างเสร็จสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 44.5 ของครัวเรือนที่สำรวจ รองลงมาคือที่ดินพร้อมบริการสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 28.0 และที่ดินพร้อมบ้านสร้างบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 16.5 สำหรับแพลตปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ 11 ที่มีความพอใจ ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยที่สุด (ดูตารางที่ 33)

ข) สำหรับเหตุผลในการเลือกที่อยู่อาศัยแต่ละแบบนั้น ปรากฏว่าทัศนะหลักของครัวเรือนที่เลือกที่อยู่อาศัยแบบบ้านสร้างเสร็จสมบูรณ์ คือความสะดวกสบาย (ร้อยละ 40.9) รองลงมาคือ ไม่ต้องยุ่งยากในการก่อสร้าง สำหรับกลุ่มที่เลือกที่อยู่อาศัยแบบที่ดินพร้อมบริการสาธารณะ ทัศนะหลักคือสามารถสร้างได้ตามที่ตนต้องการ และกลุ่มที่เลือกที่ดินพร้อม

บ้านสร้างบางส่วนนั้น ส่วนใหญ่มีทัศนะที่สามารถต่อเติมได้ในภายหลัง ในขณะที่กลุ่มที่เลือกแฟลต มีทัศนะเพียงแค่ว่าสามารถเข้าอยู่ได้ทันที (ดูตารางที่ 34)

ตารางที่ 33 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามแบบจำลองที่อยู่อาศัย

กลุ่มที่	แบบจำลองที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1	อาคารสูงเคราะห์แบบแฟลต	18	11.0
2	ที่ดินพร้อมบริการสาธารณะ	46	28.0
3	ที่ดินพร้อมบ้านสร้างบางส่วน	27	16.5
4	บ้านสร้างเสร็จสมบูรณ์	73	44.5
	รวม	164	100.0

หมายเหตุ ไม่ตอบ 5 ครัวเรือน

ค) ลักษณะที่อยู่อาศัย จากการประเมินรูปแบบที่อยู่อาศัยทั้ง 4 แบบ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 4.4.1 นั้น สามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะการจัดหน่วยพักอาศัยทางแนวตั้ง (แฟลต) และอีกลักษณะเป็นการเน้นการจัดหน่วยที่อยู่อาศัยทางแนวราบ การใช้พื้นที่ลักษณะนี้มักจะได้อาณาหน่วยไม่มากนัก แต่มีข้อได้เปรียบตรงด้านการลงทุนที่ต่ำกว่าและมีรูปแบบที่ให้เลือกหลากหลายกว่า ในการสำรวจทัศนะเกี่ยวกับความพอใจในลักษณะที่อยู่อาศัยของครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตยพอสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ครัวเรือนที่พอใจที่อยู่อาศัยแบบแฟลต ซึ่งมีอยู่จำนวนร้อยละ 11 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยในจำนวนดังกล่าวพบว่ามีจำนวนร้อยละ 83.3 มีความต้องการแบบที่มีห้องนอนอย่างน้อย 2 ห้อง สำหรับครัวเรือนที่มีความต้องการห้องนอนเพียงห้องเดียวก็เพียงพอแล้ว มีจำนวนร้อยละ 16.7 (ดูตารางที่ 35)

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนแบบจำลองที่อยู่อาศัยจำแนกตามค่าเช่าของทางเลือก

ลำดับที่	ค่าเช่าที่เลือกแบบที่อยู่อาศัย	FLAT		SITE & SERVICES		SITE & CORE HOUSE		CONVENTIONAL HO.		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	สามารถเข้าอยู่ได้ทันที	16	41.0	-	-	-	-	-	-	16	6.1
2	สะดวกสบาย	13	33.3	-	-	-	-	47	40.9	60	22.7
3	มั่นคงแข็งแรง, สวยงาม	9	23.1	-	-	-	-	-	-	9	3.4
4	พอจะจ่ายได้	1	2.6	13	21.0	17	35.4	28	24.3	69	22.4
5	สามารถสร้างได้ตามต้องการ	-	-	33	53.2	-	-	-	-	33	12.5
6	สร้างกันเองได้	-	-	15	24.2	-	-	-	-	15	5.7
7	สามารถเข้าอยู่ได้ทันที	-	-	-	-	8	16.7	-	-	8	3.0
8	ต่อเติมได้ภายหลัง	-	-	-	-	21	13.8	2	1.7	23	8.7
9	ไม่ต้องยุ่งยากในการก่อสร้าง	-	-	-	-	-	-	36	31.3	36	13.6
10	อื่นๆ	-	-	1	1.6	2	4.2	2	1.7	5	1.9
	รวม	39	100.0	62	100.0	48	100.0	115	100.0	264	100.0

ตารางที่ 35 แสดงจำนวนที่พอใจที่อยู่อาศัยแบบแฟลตจำแนกตามจำนวนห้องนอน

ลำดับที่	รูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ
1	1 ห้องนอน	3	16.7
2	2 ห้องนอน	15	83.3
	รวม	18	100.0

สำหรับครัวเรือนที่มีความพอใจแบบจำลองที่อยู่อาศัยแบบที่ต้องจัดแปลงที่ดิน และหรือสร้างบ้านให้ภายหลังนั้น พอจะสรุปความพอใจของครัวเรือนได้ 3 แบบใหญ่ ๆ คือบ้านเดี่ยว บ้านแฝด และบ้านแถว โดยทั้ง 3 แบบดังกล่าวประกอบด้วยแบบชั้นเดียว และสองชั้น จากการสำรวจปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 57.6 มีความพอใจ "แบบบ้านเดี่ยวชั้นเดียว" ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาได้แก่ "แบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น" มีจำนวนร้อยละ 31.1 สำหรับกลุ่มบ้านแฝด และบ้านแถวปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ค่อยนิยม มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 6.7 (ชั้นเดียวร้อยละ 2.0, สองชั้นร้อยละ 4.7) และร้อยละ 4.6 (ชั้นเดียวร้อยละ 3.3, ร้อยละ 1.3) ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ครัวเรือนส่วนใหญ่ในชุมชนสลัมคลองเตยมีความพอใจรูปแบบที่อยู่อาศัยแบบบ้านสร้างเสร็จสมบูรณ์มากที่สุด (ร้อยละ 44.5) มีข้อน่าสังเกตว่าถึงแม้จะเป็นแบบที่ครัวเรือนพอใจมากที่สุด หากพิจารณาตามความเป็นจริงแล้วความเป็นไปได้ก็น้อย เนื่องจากฐานะทางการเงินไม่ดีพอ รองลงมามีความต้องการที่จะสร้างบ้านด้วยตนเองบนแปลงที่ดินที่จัดให้ ซึ่งน่าจะเป็นรูปแบบที่เป็นไปได้มากที่สุด และแบบบ้านสร้างบางส่วนพร้อมที่ดิน ร้อยละ 28.0 และ 16.5 ตามลำดับ โดยในจำนวนดังกล่าวมีความพอใจแบบบ้านเดี่ยวมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากไม่ต้องการให้บ้านข้างเคียงรบกวน ซึ่งมักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ๆ (ดูตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 แสดงจำนวนร้อยละของความพอใจในรูปแบบที่อยู่อาศัย

ลำดับที่	รูปแบบที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1	บ้านเดี่ยว ชั้นเดียว	87	57.6
2	บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	47	31.1
3	บ้านแฝด ชั้นเดียว	3	2.0
4	บ้านแฝด 2 ชั้น	7	4.7
5	บ้านแถว ชั้นเดียว	5	3.3
6	บ้านแถว 2 ชั้น	2	1.3
	รวม	151	100.0

4.4.2 ความพอใจขนาดแปลงที่ดิน (Plot Sizing)

การวิเคราะห์ความพอใจเกี่ยวกับขนาดและตำแหน่งของแปลงที่ดินนี้ เพื่อต้องการทราบถึงทัศนคติความพอใจและความต้องการของผู้อยู่อาศัย เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดขนาดแปลง และการจัดวางผังให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม จากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างปรากฏว่าขนาดแปลงที่ดินโดยเฉลี่ยรวมตามค้ำชยฐานมีขนาดเนื้อที่ 24.2 ตารางวาหรือประมาณ 96.8 ตารางเมตร หากพิจารณาตามการกระจายของกลุ่มแปลงที่ดิน ปรากฏว่ากลุ่มที่ 2 ที่มีขนาดแปลงที่ดินอยู่ในช่วง 11-20 ตารางวา เป็นขนาดที่ครัวเรือนมีความพอใจมากที่สุดร้อยละ 64.2 โดยในจำนวนดังกล่าวขนาดแปลงที่ดินที่ครัวเรือนพอใจมากที่สุด คือขนาดแปลงที่ดิน 15 ตารางวา (ร้อยละ 49.5) รองลงมาได้แก่ขนาดแปลง 80 ตารางวา (ร้อยละ 48.4) (ดูตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามความพอใจในขนาดแปลงที่ดิน

กลุ่มที่	ขนาดแปลงที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ	ขนาดพื้นที่เฉลี่ย
	หน่วย : ไร่			หน่วย : ไร่
1	1-10	1	0.7	10.0
2	11-20	95	64.2	17.4
3	21-30	31	20.9	28.0
4	31-40	6	4.1	39.2
5	มากกว่า 40	15	10.1	54.4
	รวม	148	100.0	24.2

หมายเหตุ :

- : จำนวนครัวเรือนที่เลือกที่อยู่อาศัยแบบแฟลต มีจำนวนทั้งสิ้น 18 ครัวเรือน
- : ไม่ตอบ จำนวน 3 ครัวเรือน
- : ค่ามัธยฐานของพื้นที่ที่ดินเฉลี่ย = 24.2 ตารางวา
- : ค่าฐานนิยมของพื้นที่ที่ดินเฉลี่ย = 17.4 ตารางวา

ขนาดแปลงที่ดินที่ครัวเรือนมีความพอใจลำดับรองลงมาอยู่ในช่วง 21-30 ตารางวา หรือคิดเฉลี่ยตามค่ามัธยฐาน 28 ตารางวาหรือประมาณ 112 ตารางเมตร มีจำนวนร้อยละ 20.9 สำหรับกลุ่มดังกล่าวขนาดแปลงที่ดินที่ครัวเรือนพอใจมากที่สุดคือขนาด 30 ตารางวา (ร้อยละ 58.1) รองลงมาได้แก่ขนาด 25 ตารางวา (ร้อยละ 41.9)

4.4.3 ตำแหน่งที่ตั้งของแปลงที่ดิน

โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งเคยดำเนินการในอดีต ในลักษณะการจัดผังแบ่งแปลงที่ดิน ของโครงการที่ดินพร้อมสาธารณูปโภค (Site and Services) เช่นโครงการวัดลาดบัวขาว โครงการบางบัว เป็นต้น มักจะเกิดปัญหาความได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกแปลงที่ดิน ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่มีความต้องการได้แปลงที่ดินที่ดีถนนใหญ่ เพราะสามารถทำการค้าได้ การเข้าออกก็สะดวก ในการสำรวจทัศนะเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่ตั้งของแปลงที่ดินในชุมชนสลัมคลองเตย ปรากฏว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 62.7 มีความต้องการแปลงที่ดิน ซึ่งติดกับถนนหลักของโครงการ โดยให้เหตุผลในเรื่องของความสะดวกสบายเป็นประเด็นหลัก มีจำนวนร้อยละ 55.5 รองลงมา มีจำนวนร้อยละ 32.8 มีความต้องการที่จะประกอบการค้า และร้อยละ 10.2 มีทัศนะในเรื่องสามารถหนีไฟได้ดีกว่า และร้อยละ 1.5 มีทัศนะในเรื่องที่จอดรถ และรถสามารถเข้าถึงได้

สำหรับครัวเรือนที่มีความพอใจในแปลงที่ดินที่ดีถนน ขอย มีจำนวนร้อยละ 28.7 โดยให้ทัศนะเกี่ยวกับราคาที่ดิน ซึ่งถูกกว่าแปลงที่อยู่ดีถนนใหญ่เป็นประเด็นหลัก มีจำนวนร้อยละ 39.7 รองลงมาจำนวนร้อยละ 36.2 มีทัศนะว่าบ้านที่อยู่ในซอยมีความเงียบสงบดี ไม่มีเสียงรบกวนจากรถยนต์ และร้อยละ 12.1 ให้ทัศนะว่ามีความเป็นส่วนตัวดี ซึ่งเท่ากับทัศนะในเรื่องความปลอดภัยจากยวดยาน โดยเฉพาะเด็ก ๆ ซึ่งมักจะใช้ทางเดินหรือถนนหน้าบ้านเป็นที่วิ่งเล่น (ดูตารางที่ 38, 39, 40)

4.4.4 จำนวนเพื่อนบ้านที่รู้จักและความต้องการในการอยู่ร่วมกัน

การวิเคราะห์จำนวนเพื่อนบ้านที่รู้จักและความต้องการในการอยู่ร่วมกันนี้มุ่งศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มบ้าน (Cluster) เพื่อนำความสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิมในชุมชนเก่ามาใช้กับชุมชนใหม่ และเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชน โดยเริ่มจากกลุ่มสังคมเล็ก ๆ ระดับเพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนจนถึงระดับชุมชน

ตารางที่ 38 แสดงจำนวนร้อยละของแปลงที่ดินจำแนกตามทำเลที่ตั้ง

กลุ่มที่	ทำเลที่ตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1	ติดถนนใหญ่	94	62.7
2	ติดถนนซอย	43	28.7
3	ที่โหล่งก็ได้	13	8.7
	รวม	150	400.1

หมายเหตุ ไม่ตอบ 1 , เลือกที่อยู่อาศัยแบบแฟลต - 18 รวม 169 ครัวเรือน

ตารางที่ 39 แสดงจำนวนร้อยละของการเลือกแปลงติดถนนใหญ่ จำแนกตามสาเหตุ

กลุ่มที่	สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1	สะดวกสบาย	76	55.5
2	ทำการค้าได้	45	32.8
3	ปลอดภัย	14	10.2
4	อื่น ๆ	2	1.5
	รวม	137	100.0

ตารางที่ 40 แสดงจำนวนร้อยละของการเลือกแปลงติดถนนซอย จำแนกตามสาเหตุ

กลุ่มที่	สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1	ราคาถูกกว่า	23	39.7
2	เงียบสงบดี	21	36.2
3	เป็นส่วนตัว	7	12.1
4	อื่น ๆ	7	12.1
	รวม	58	100.0

ในการสำรวจครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตย ปรากฏว่าจำนวนเพื่อนบ้านที่รู้จักโดยเฉลี่ยตามค่ามัธยฐานรวม (Medium) 4.3 ครัวเรือน หากพิจารณาโดยแยกตามกลุ่มจำนวน ปรากฏว่าครัวเรือนที่รู้จักสนิทสนมกันในกลุ่มต่ำกว่า 6 ครัวเรือน หรือเฉลี่ยตามค่ามัธยฐาน เท่ากับ 2.8 ครัวเรือน มีจำนวนร้อยละ 59.6 รองลงมา มีจำนวนร้อยละ 17.9 รู้จักเพื่อนบ้านอยู่ในกลุ่ม 6-10 ครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยตามค่ามัธยฐาน เท่ากับ 8.5 ครัวเรือน สำหรับกลุ่มครัวเรือนที่รู้จักกันมากกว่า 15 ครัวเรือนขึ้นไปมีจำนวนเพียงร้อยละ 2.0 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อกลุ่มตามค่ามัธยฐาน เท่ากับ 18.7 ครัวเรือน (ดูตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มเพื่อนบ้านที่รู้จักกัน

กลุ่มที่	จำนวน เพื่อนบ้าน	จำนวน	ร้อยละ	มัธยฐาน	ความแปรปรวน
1	ต่ำกว่า 6	90	59.6	2.8	1.4
2	6-10	27	17.9	8.5	1.7
3	11-15	-	-	-	-
4	มากกว่า 15	3	2.0	18.7	1.9
5	ไม่ระบุจำนวน	31	20.5	-	-
รวม	หน่วย: ครัวเรือน	151	100.0	4.3	3.3

หมายเหตุ เฉลี่ยจำนวนครัวเรือนที่รู้จัก 4.3 ครัวเรือน

สำหรับทักษะของครัวเรือนซึ่งมีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกลุ่มเดียวกันกับเพื่อนบ้าน ซึ่งอยู่ในชุมชนเก่าย้ายมายังชุมชนใหม่ จากการสำรวจ ปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีทักษะในการอยู่ร่วมกัน จำนวนร้อยละ 59.0 โดยในจำนวนดังกล่าวให้เหตุผลโดยเน้นถึง "ความสามารถให้ความช่วยเหลือกันได้" มีจำนวนร้อยละ 62.6 ตัวอย่างเช่น ช่วยดูแลเด็ก ๆ ในเวลาที่พ่อแม่ไปทำงานหรือไม่อยู่บ้าน สามารถหยิบยืมของเล็ก ๆ น้อยๆ ในยามที่ขาดแคลนหรือซื้อหาไม้ทัน เป็นต้น ทักษะรองลงมาคือ "อุปนิสัยไปกันได้" มีจำนวนร้อยละ 22.0 จำนวนร้อยละ 13.0 มีทักษะเน้นในเรื่อง "ความปลอดภัย" กล่าวคือ ช่วยเป็นหูเป็นตาให้ในช่วงเวลาที่ไม่อยู่บ้าน ทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดลง และจำนวนร้อยละ 2.4 มีทักษะเน้นในเรื่องอื่น ๆ เช่น เนื่องจากเป็นญาติกัน สามารถไปมาติดต่อกันได้สะดวก เป็นต้น (ดูตารางที่ 42, 43)

ตารางที่ 42 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามความต้องการร่วมกับเพื่อนบ้าน

กลุ่มที่	ความต้องการอยู่ร่วมกัน	จำนวน	ร้อยละ
1	ต้องการอยู่ร่วมกัน	89	59.0
2	ไม่ต้องการอยู่ร่วมกัน	31	20.5
3	เฉลย ๆ	31	20.5
	รวม	151	100.0

ตารางที่ 43 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามสาเหตุที่ต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้าน

ลำดับที่	สาเหตุที่ต้องการอยู่ร่วมกัน	จำนวน	ร้อยละ
1	ให้ความช่วยเหลือกันดี	77	62.6
2	รู้สึกปลอดภัยดี	16	13.0
3	อุปนิสัยไปกันได้	27	22.0
4	อื่น ๆ	3	2.4
	รวม	123	100.0

ตารางที่ 44 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามสาเหตุที่ไม่ต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้าน

ลำดับที่	สาเหตุที่ไม่ต้องการอยู่ร่วมกัน	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่ต้องการให้มารบกวน	33	76.8
2	ไม่ชอบอุปนิสัยเพื่อนบ้าน	5	11.6
3	ชอบทำเสียงอึกที่กรบกวน	4	9.3
4	อื่น ๆ	1	2.3
	รวม	43	100.0

ตารางที่ 45 แสดงจำนวนร้อยละของการใช้องค์ประกอบต่างๆ ร่วมกัน

ลำดับที่	องค์ประกอบ	ยินดี		ไม่ยินดี		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	ห้องน้ำ-ส้วม	19	11.4	148	88.6	167
2	บ่อเกรอะ-บ่อซึม	99	58.6	70	41.4	169
3	ลานซักล้าง-ตากผ้า	38	22.5	131	77.5	169
4	สนามหน้าบ้าน	64	37.9	105	62.1	169
5	มิเตอร์ประปา-ไฟฟ้า	15	8.9	154	91.1	169
6	ผนังบ้านร่วมกัน	37	21.9	132	78.1	169

สำหรับครัวเรือนที่ไม่ต้องการที่จะอยู่ร่วมกลุ่มเดียวกับเพื่อนบ้านในชุมชนใหม่ ปรากฏว่ามีจำนวนร้อยละ 20.5 โดยในจำนวนดังกล่าวมีจำนวนร้อยละ 76.8 มีทัศนคติว่าไม่ต้องการให้มารบกวน รองลงมาจำนวนร้อยละ 11.6 มีทัศนคติว่าไม่ค่อยจะชอบนิสัยเพื่อนบ้านของตน และจำนวนร้อยละ 9.3 มีทัศนคติว่า เพื่อนบ้านมักทำเสียงอึกทึกรบกวน หรือทะเลาะกันเป็นประจำ และจำนวนร้อยละ 2.3 ที่ต้องการหาเพื่อนบ้านใหม่

4.4.5 การให้องค์ประกอบของที่อยู่อาศัยร่วมกัน

การวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการให้องค์ประกอบใช้สอยบางส่วนของที่อยู่อาศัยรวมกันกับเพื่อนบ้านนี้ มุ่งที่จะศึกษาเพื่อ เสนอแนะแนวทางการออกแบบพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้อยู่อาศัยอย่างแท้จริง และเพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างบ้าน ทั้งนี้ได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานบางอย่างที่คาดว่าจะสามารถใช้ร่วมกันได้ เช่น ท้องน้ำ-ส้วม บ่อเกรอะ-บ่อซึม ลานซัก-ตากผ้า สนามหญ้าหน้าบ้าน มิเตอร์ประปา-ไฟฟ้า และโครงสร้าง ผนังร่วมกัน

จากการสำรวจทัศนคติของครัวเรือน ปรากฏว่าจำนวนร้อยละ 73.1 ไม่ยินดีที่จะให้องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ร่วมกับเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาเรื่อง การทำความสะอาดโดยเฉพาะกับท้องน้ำ-ส้วม ปัญหาเด็กทะเลาะกัน ปัญหาการคิดค่าน้ำประปา-ไฟฟ้า และโดยเฉพาะในเรื่องของการทำเสียงอึกทึกรบกวนห้องข้างเคียง

มีข้อน่าสังเกตบางประการในเรื่องบ่อเกรอะ บ่อซึม ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่มีความยินดีจะใช้ร่วมกัน มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 58.6 ซึ่งมากกว่าส่วนที่ไม่ยินดีอยู่ร้อยละ 17.2 (ดูตารางที่ 45)

4.4.6 องค์ประกอบพื้นฐานและบริการสาธารณะของชุมชน

กายภาพแวดล้อมนับ เป็นปัญหาหลักของชุมชนแออัดทั่วไปในกรุงเทพฯ เช่นเดียวกับปัญหาในเรื่องบริการสาธารณะ และองค์ประกอบพื้นฐาน ซึ่งช่วยให้ชุมชนมีความสมบูรณ์ขึ้น ปัญหาดังกล่าวจะสังเกตเห็นได้ทั่วไปในชุมชนแออัด เช่น ปัญหาสนามเด็กเล่น หรือบริเวณสำหรับพักผ่อนออกกำลังกายของคนในชุมชน ปัญหาไม่มีสถานพยาบาลของรัฐบาลที่คอยให้บริการด้านสุขอนามัย ปัญหาสถานศึกษาสำหรับให้ความรู้และอบรมให้ เป็นคนดีแก่เด็ก ๆ ในชุมชน สำหรับปัญหาบริการสาธารณะที่เป็นปัญหาที่มีผลกระทบโดยตรงต่อ

กายภาพแวดล้อมที่เด่นชัดที่สุด คือปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาน้ำยังไม่สามารถระบายได้ ปัญหาทางเท้าและไฟแสงสว่างตามทางเดินและอื่น ๆ เป็นต้น

ในการวิเคราะห์ความต้องการองค์ประกอบพื้นฐานและบริการสาธารณะของชุมชนนี้ มุ่งเน้นเพื่อทำการสำรวจทัศนคติของครัวเรือนในการจัดเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ ตามความจำเป็นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีพของครัวเรือน ซึ่งปรากฏว่าองค์ประกอบพื้นฐานที่ครัวเรือนมีความพอใจมากที่สุดโดยจัดให้เป็นอันดับแรกคือ "สถานีอนามัย" ลำดับที่ 2 ได้แก่ "ตลาดสด" ซึ่งปกติจะพบเห็นในลักษณะของเพิงเล็ก ๆ ที่อยู่หน้าบ้านหรือริมทางเดิน ทำให้เกิดปัญหาความไม่สะดวกในการเลือกซื้อและจัดกระจายอยู่หลายแห่ง จากการสอบถามครัวเรือนส่วนใหญ่มีความต้องการให้จัดรวมเป็นที่เดียวกัน เพื่อสะดวกในการเลือกซื้อโดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าเดินทาง สำหรับองค์ประกอบที่ครัวเรือนให้ความสำคัญเป็นลำดับ 3 คือ "โรงเรียน" ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังที่จะให้บุตรหลานของตนเองได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น เพื่อจะได้มีโอกาสและยกระดับฐานะของครัวเรือนให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยรับภาระในการดูแลบุตรหลานในเวลาที่พ่อแม่ออกไปทำงานนอกบ้าน (ดูตารางที่ 46)

สำหรับองค์ประกอบที่ครัวเรือนเลือกเป็นอันดับที่ 4 6 และ 7 ได้แก่ ศูนย์ฝึกอาชีพ สนามเด็กเล่น ศูนย์ชุมชนและศูนย์เลี้ยงเด็กเล็ก ตามลำดับ ปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากไม่ค่อยมีผลต่อสภาพความเป็นอยู่หรือมีผลกระทบกับครัวเรือน ตัวอย่างเช่น สถานที่เลี้ยงเด็ก จากการสำรวจพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่เมื่อมีบุตรแล้ว ภรรยา มักจะอยู่บ้านเลี้ยงดูลูก ๆ หน้าที่หาเงิน เป็นของสามีหรือหัวหน้าครอบครัว (ประมาณร้อยละ 10.5 เป็นแม่บ้าน) เป็นต้น

สำหรับบริการสาธารณะ ปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความต้องการในเรื่องของ "ไฟแสงสว่างริมทางเดิน" มากเป็นอันดับแรก ซึ่งปัจจุบันอาศัยแสงไฟในบ้านที่รอดออกมา ลำดับรองลงมาได้แก่ "ยามดูแลชุมชน" และลำดับที่ 3 ได้แก่ "ที่ตั้งขยะรวมของชุมชน" และ "ตู้โทรศัพท์สาธารณะ" และ "ตู้ไปรษณีย์" เป็นลำดับที่ 4 และ 5 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 47)

4.5 สรุปสถานะทางเศรษฐกิจและความพอใจในที่อยู่อาศัย

ก. สถานะทางการเงิน

ในการศึกษาสถานะทางการเงินของครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตย พบว่า รายได้โดยเฉลี่ยรวมทั้งครัวเรือนประมาณ 5,200 บาทต่อเดือน ในขณะที่มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย 3,650 บาทต่อเดือน หากพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว จะเห็นว่าโดยทั่วไปครัวเรือนพอจะมีเงินออมอยู่บ้าง แต่มีข้อน่าสังเกตว่าครัวเรือนกว่าร้อยละ 56.9 เป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยในจำนวนดังกล่าวร้อยละ 19.2 มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นจำนวนที่คาดว่าจะมีปัญหาไม่สามารถบริหารในการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ได้ หากพิจารณาตามเกณฑ์การจัดระดับรายได้โดยการเคหะแห่งชาติ พบว่ามีครัวเรือนจำนวนคิดเป็นร้อยละ 79 ของที่สำรวจมีรายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย

ข. ขนาดพื้นที่ที่อยู่อาศัยและแปลงที่ดิน

ในการสำรวจกายภาพที่อยู่อาศัยของครัวเรือนในชุมชนสลัมคลองเตย พบว่ามีพื้นที่โดยเฉลี่ยตามค้ำฉยฐาน 36.5 ตารางเมตร หากรวมพื้นที่เปิดโล่งคิดเป็นร้อยละ 30 ปรากฏว่าขนาดของแปลงที่ดินโดยเฉลี่ยไม่ควรจะต่ำกว่า 12 ตารางวา

ค. ความพอใจในที่อยู่อาศัยในอนาคต

ชุมชนสลัมคลองเตย เป็นชุมชนที่ก่อตัวขึ้นกว่า 40 ปีมาแล้ว จากการสำรวจพบว่าระยะเวลาในการอยู่อาศัยของครัวเรือนในชุมชนแห่งนี้ไม่ต่ำกว่า 10.76 ปี ปรากฏว่า ร้อยละ 62.7 ของครัวเรือนที่สำรวจสร้างบ้านด้วยตนเองและครอบครัว มีเพียงร้อยละ 14.8 ที่เช่าอยู่และร้อยละ 18.9 ซึ่งต่อจากเช่าของบ้านเดิม

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในอนาคต ครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องการบ้านซึ่งมีลักษณะเป็นแบบบ้านเดี่ยว (ชั้นเดียวจำนวนร้อยละ 57.6 และสองชั้นร้อยละ 31.1) สาเหตุประการสำคัญคือไม่ต้องการได้ยินเสียงรบกวนจากเพื่อนบ้าน และในจำนวนดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 64.2 มีความพอใจในขนาดแปลง 11.20 ตารางวา สำหรับการใช้อาคารประกอบบางส่วนของบ้านร่วมกันนั้น (ลานหน้าบ้าน ท้องน้ำ-ส้วม ลานซักล้าง เป็นต้น) ปรากฏว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องการแยกให้เป็นอิสระจากกัน โดยเฉพาะท้องน้ำ-ส้วม แต่มีข้อน่าสังเกตประการหนึ่งคือ ครัวเรือนส่วนใหญ่ยินยอมที่จะใช้บ่อเกรอะบ่อซึมร่วมกันกับเพื่อนบ้าน

สำหรับองค์ประกอบ เสริมของชุมชน คราว เรือนส่วนใหญ่ต้องการให้มีสถานีนามัย
รองลงมาคือ โรงเรียนและศูนย์ฝึกอาชีพ ตามลำดับ หากสามารถจัดหาองค์ประกอบ เหล่านี้ให้กับ
ชุมชนได้ก็จะช่วยลดภาระและส่ง เสริมให้ผู้มีราย ได้ต่ำ เหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตารางที่ 46 แสดงการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเสริมของชุมชน

องค์ประกอบเสริม	เรียงลำดับความสำคัญ								รวม
	1	2	3	4	5	6	7	ไม่ตอบ	
ศูนย์อนามัยชุมชน	84	56	18	7	1	-	-	3	169
ลานาเด็กเล่น	3	4	17	27	25	39	34	20	169
ศูนย์ฝึกอาชีพ	8	16	18	52	31	16	11	17	169
ศูนย์เลี้ยงเด็กเล็ก	1	13	14	20	18	37	41	25	169
ตลาด	43	44	32	12	19	6	6	7	169
โรงเรียน	25	28	62	20	15	8	7	4	169
ศูนย์ชุมชน	2	4	6	17	38	37	42	23	169

หมายเหตุ :

■ : จำนวนสูงสุด

ตารางที่ 47 แสดงการจัดลำดับความสำคัญของบริการสาธารณะของชุมชน

บริการสาธารณะ	เรียงลำดับความสำคัญ						รวม
	1	2	3	4	5	ไม่ตอบ	
ไฟแสงสว่างริมทาง	129	26	6	4	1	3	169
ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	11	29	40	67	14	8	169
ตู้ไปรษณีย์	2	12	19	27	97	12	169
ที่ทิ้งขยะรวม	10	49	65	36	16	3	169
ยามดูแลชุมชน	15	51	47	22	26	8	169

ตารางที่ 48 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะทางการเงิน จำนวนสมาชิก ขนาดพื้นที่และความพอใจในขนาดบ้าน

ลำดับ ที่	กลุ่มรายได้	รายได้รวม	รายจ่ายรวม	จำนวน สมาชิก	จำนวน ผู้มีรายได้	พื้นที่บ้าน หน่วย : ม ²	เฉลี่ย พื้นที่ / คน	ความพอใจในขนาดบ้าน			
								จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	
1	ต่ำกว่า 1,501	หน่วย : บาท 1,440.0	หน่วย : บาท 3,777.8	หน่วย : คน 4.4	หน่วย : บาท 1.0	หน่วย : ม ² 35.5	หน่วย : ม ² 8.1	จำนวน 4	ร้อยละ 2.4	จำนวน 1	ร้อยละ 0.6
2	1,501 - 3,000	หน่วย : บาท 2,605.5	หน่วย : บาท 3,330.4	หน่วย : คน 4.6	หน่วย : บาท 1.6	หน่วย : ม ² 25.8	หน่วย : ม ² 5.6	จำนวน 18	ร้อยละ 10.8	จำนวน 9	ร้อยละ 5.4
3	3,001 - 4,500	หน่วย : บาท 3,716.9	หน่วย : บาท 3,419.6	หน่วย : คน 4.9	หน่วย : บาท 2.0	หน่วย : ม ² 33.4	หน่วย : ม ² 6.8	จำนวน 21	ร้อยละ 12.5	จำนวน 23	ร้อยละ 13.7
4	4,501 - 6,000	หน่วย : บาท 5,255.6	หน่วย : บาท 3,541.6	หน่วย : คน 4.6	หน่วย : บาท 2.5	หน่วย : ม ² 35.0	หน่วย : ม ² 7.6	จำนวน 25	ร้อยละ 15.0	จำนวน 21	ร้อยละ 12.6
5	6,001 - 7,500	หน่วย : บาท 6,676.3	หน่วย : บาท 4,109.6	หน่วย : คน 6.4	หน่วย : บาท 3.6	หน่วย : ม ² 47.5	หน่วย : ม ² 7.4	จำนวน 12	ร้อยละ 7.2	จำนวน 4	ร้อยละ 2.4
6	7,501 - 9,000	หน่วย : บาท 8,051.4	หน่วย : บาท 3,369.1	หน่วย : คน 5.1	หน่วย : บาท 3.6	หน่วย : ม ² 41.6	หน่วย : ม ² 8.2	จำนวน 5	ร้อยละ 3.0	จำนวน 9	ร้อยละ 5.4
7	9,001 - 10,000	หน่วย : บาท 9,698.6	หน่วย : บาท 3,991.4	หน่วย : คน 7.1	หน่วย : บาท 4.3	หน่วย : ม ² 48.2	หน่วย : ม ² 6.8	จำนวน 2	ร้อยละ 1.2	จำนวน 5	ร้อยละ 3.0
8	10,501 - 12,000	หน่วย : บาท 11,260.0	หน่วย : บาท 3,749.7	หน่วย : คน 6.8	หน่วย : บาท 3.8	หน่วย : ม ² 49.1	หน่วย : ม ² 7.2	จำนวน 8	ร้อยละ 1.8	จำนวน 2	ร้อยละ 1.2
9	มากกว่า 12,000	หน่วย : บาท 19,532.5	หน่วย : บาท 5,327.2	หน่วย : คน 11.2	หน่วย : บาท 5.7	หน่วย : ม ² 57.8	หน่วย : ม ² 5.2	จำนวน -	ร้อยละ -	จำนวน 3	ร้อยละ 1.8
รวม	ค่ามัธยฐาน ($\bar{X}$)	หน่วย : บาท 5,206.0	หน่วย : บาท 3,624.6	หน่วย : คน 5.3	หน่วย : บาท 2.6	หน่วย : ม ² 36.5	หน่วย : ม ² 6.7	จำนวน 90	ร้อยละ 53.9	จำนวน 77	ร้อยละ 46.1

หมายเหตุ : ค่าฐานนิยม (MODE) อยู่ในกลุ่มรายได้ 4,501 - 6,000 บาท / เดือน

: ค่ามัธยฐาน (MEDIUM) = 5,206.0 บาท / เดือน / ครึ่งเรือน

: จำนวนสูงสุด